

RAPPORT

Ons-
dagen den 22 december 1954.

48

Ang. f.d. estländska medborgarna, försäljerskan Agnes Olga Josefina Aspe, född Link den 22 juni 1904 (tidigare gift Goldberg), och hennes barn Ruth Aspe, född Goldberg den 19 juni 1937, och Peter Erik Aspe, född den 31 juli 1945.

Ansökan om svenskt medborgarskap.

P.K:s n:r 5746 - 1954.

Ank. skr. 1344 - 1954.

*Inskickat enligt ansökan
201.17
2000*

17, 55

1954

Anbefalld undersökning med anledning av f.d. estländska medborgaren Agnes Olga Josefina Aspe, född Link (tidigare gift Goldberg), till Konungen ställda underdåniga ansökan att jämte barnen Ruth Aspe, född Goldberg, och Peter Erik Aspe bliva upptagen till svensk medborgare har företagits härstädes, varvid sökanden hörts i ärendet den 25.11.1954 av kriminalassistenten Stig Andersson och uppgivit:

Hon är f.d. estländsk medborgare, evangelisk-luthersk trosbekännare och född den 22 juni 1904 i Kuressare (Arensburg), Estland (som år 1918 blivit självständig republik), inom äktenskapet mellan estländska medborgarna, år 1916 avlidne fabrikören Theodor Alexander Link och dennes år 1918 avlidna hustru Helene, född Iax. - Modern hade varit född i Borgå, Finland i ett svensktalande distrikt. - Hon hade tillsammans med fyra syskon uppfostrats i föräldrahemmet och efter föräldrarnas död hos släktingar på ön Ösel. Hon hade gått 3 år i folkskola och 8 år i gymnasium samt år 1921 avlagt slutexamen. Samma år hade hon blivit konfirmerad. Efter avslutad skolgång hade hon under ett år haft anställning som sjuksköterske-

elev i Tallinn och därefter under ett år som bokhandelsbiträde i Viljandi, varefter hon åren 1924 - 1936 arbetat i en bokhandelsfirma i Tallinn. I juni 1936 hade hon i Tallinn ingått äktenskap med estländske medborgaren, fabriören Rafael Goldberg, som var halvjude. I äktenskapet, som hade upplösts genom skilsmässa år 1943, hade hon dottern Ruth, född den 19 juni 1937. Vid skilsmässan hade hon tillerkänts vårdnaden om dottern. Efter skilsmässan hade hon återtagit sitt flicknamn, eftersom hon befarat att på grund av det judiska namnet Goldberg bliva trakasserad och utestängd från anställningsmöjligheter av tyskarna, som då hållit Estland ockuperat. Redan före skilsmässan eller år 1941 hade hon erhållit anställning som kassörska i en juveleraraffär i Tallinn, där hon därefter arbetat till mars 1944, då affären utbombats. Senare samma år hade hon en kort tid haft anställning i en liknande firma, som öppnats av ägaren till den förenämnda juvelerarfirman. Sedan ryssarna börjat intränga i Estland, hade hon tillsammans med dottern Ruth lämnat hemmet och flytt till Sverige ombord på det estländska fartyget Juhan, som avgått från Hapsalu. Med detta fartyg hade samtidigt medföljt ett större antal estlandsvenskar, som liksom hon själv tillhört svenska kyrkan i Tallinn. Den 31.8.1944 hade hon och dottern med fartyget kommit till Lidingö, där de första natten fått stanna i ett missionshus. De hade därefter vistats i flyktingläger i Kummelnäs utanför Stockholm, i Tynningö (?) på en ö i Stockholms skärgård och i Vikingshill utanför Stockholm till den 11.9.1944, då de förts till ett liknande läger i Tylösand. I sistnämnda läger hade hon och dottern stannat till den 26.11.1944, då de rest till Lund, där de första natten bott på Grand Hotell men påföljande dag flyttat till Missionshotellet. Anledningen till att de flyttat till Lund var den, att sökanden då sällskapet med estländske medborgaren Arseni Aspe, som samtidigt hade flyttat från lägret i Tylösand till Malmö för att tillträda anställning. Sökanden hade då icke haft tillstånd för vistelse i Malmö, men det hade varit hennes avsikt att sammanflytta med nämnde Aspe, sedan hon erhållit sådant tillstånd. Tillsammans med dottern hade sökanden kvarstannat i Lund utan att inneha någon anställning till dess hon erhållit tillstånd för vis-

telse i Malmö eller till kort före julhelgen 1944, då hon och dottern rest hit till staden. Vid ankomsten hit hade hon och dottern sammanflyttat med förenämnde Arseni Aspe i fastigheten Kristinelundsvägen 16 a. Den 24.3.1948 hade hon här i staden ingått äktenskap med Arseni Aspe, med vilken hon hade sonen Peter Erik Aspe, född den 31.7.1945 i Malmö (före äktenskapets ingående). Hennes dotter Ruth hade adopterats av Arseni Aspe den 28.11.1949. Äktenskapet med Arseni Aspe hade upplösts genom skilsmässa den 21.10.1953 (skilsmässodom företedd), varvid sökanden tillerkänts vårdnaden om båda barnen. Samtidigt hade Arseni Aspe dömts att betala till båda barnen vardera 100 kronor i månaden till dess barnen fyllt 18 år och till sökanden 75 kronor i månaden, så länge sökanden lever ogift (avskrift av domslutet har bilagts ansökningshandlingarna). Redan den 1.6.1950 hade sökanden separerat från Arseni Aspe och tillsammans med barnen flyttat till fastigheten Carl Hillsgatan 13 inom härvarande Slottsstadens församling, där hon och båda barnen alltjämt äro bosatta. Före separationen hade hon icke haft någon anställning här i staden. På sommaren 1951 hade hon emellertid börjat arbeta som extra biträde hos Erik Valdemarsson, Skåneprodukter, i dennes frukt- och grönsaksstånd vid Regementsgatan här i staden, där hon alltjämt är anställd.

Dottern Ruth hade i Malmö genomgått folkskolans sju klasser och därpå fortsatt studierna vid Borgarskolan, där hon f.n. åtnjöte undervisning i tredje klassen (handelslinjen). Under sommaren 1954 hade dottern Ruth under skollovet haft anställning som kontorsbiträde hos AB. Addo från mitten av juni till mitten av augusti 1954. Sonen Peter åtnjuter f.n. undervisning i tredje klassen vid Ribersborgsskolan.

Hon är försörjningspliktig endast mot sina båda barn. Av sin fränskilde make erhåller hon varje månad 275 kronor till sitt och barnens underhåll. Hon har hittills erhållit underhållsbidraget regelbundet. Genom sitt eget arbete hos Valdemarsson, där hon arbetar fem dagar varje vecka (dock icke under vinter-månaderna), förtjänar hon cirka 200 kronor per månad. Därutöver har hon ingen inkomst. Av bekanta landsmän här i staden erhåller hon tidvis kläder till dottern Ruth, och hennes fränskilde make köper ibland kläder till sonen Peter. Hon äger ingen förmögenhet och inga sparmedel

men har ej heller några skulder. För bostaden, en lägenhet om ett rum och kök, betalar hon en månadshyra av 27 kronor inkl. värmeavgift. Det i bostaden förvarade lösöret, som hon själv äger och som hon värderar till 8.000 kronor, är försäkrat mot brand, vatten- och inbrottskada genom en hemförsäkring på 8.000 kronor hos Försäkringsbolagen A.V.H. (brev n:r 30555 företett). Hon är själv medlem av Malmö Stads Erkända Centralsjukkas, varigenom hon erhåller en sjukpenning av 2 kronor per dag. Dottern Ruth är medlem av Malmö Stads Erkända Centralsjukkas och Malmö Sjukkasors Hjälpkas men erhåller ingen sjukpenning utan endast 50 % ersättning för läkarvård och medicin (medlemsböcker 93.877 och 50.161 företedda). Sonen Peter är införd i sökandens sjukkasbok. Varken hon själv eller barnen äro livförsäkrade.

Hon hade aldrig varit medlem av någon politisk sammanlutning eller deltagit i politisk verksamhet. Hon är ostraffad och hade aldrig blivit utvisad eller förpassad från något land. Under vistelsen i Sverige hade hon icke erhållit någon socialhjälp men i samband med skilsmässan från sin make hade hon erhållit fri rättegång.

Hon hade nu ansökt om svenskt medborgarskap för sig och sina båda barn, enär hon vistats i Sverige mer än 10 år och trivs här samt ämnar kvarstanna för framtiden. Det skulle vara till stor fördel särskilt för barnen och deras utbildning i Sverige, om de blevo svenska medborgare. Hon hade ingen avsikt att återvända till Estland eller försöka bibehålla sitt tidigare medborgarskap, därest hon nu upptoges till svensk medborgare.

Sökanden, som uppgivit, att hon och hennes barn äro friska och aldrig haft någon allvarlig sjukdom, har här företett ett för henne utställt svenskt främlingspass n:r 3561/44, utfärdat den 11.9.1944 av Statens utlänningskommission och giltigt till den 10.9.1958 samt försett med uppehållstillstånd n:r B 83779 för tiden 11.9.1953 - 10.9.1958, ej giltigt för återresa till Sverige. Hon är befriad från skyldigheten att inneha arbetstillstånd. Sonen Peter, född den 31.7.1945, är införd i passet.

Sökanden har dessutom företett ett för dottern Ruth Aspe utställt främlingspass n:r 19629, utfärdat den 9.10.1953 av

Statens utlänningskommission och giltigt till den 8.10.1955 samt försett med uppehållstillstånd n:r B 26038 för tiden 9.10.1953 - 8.10.1955, ej giltigt för återresa till Sverige.

Från mantalsregistret härstädes har inhämtats, att sökanden den 26.2.1945 inflyttat hit till staden från Estland och för åren 1946 - 1954 mantalsskrivits härstädes.

Enligt uppgift från Uppbördsverket härstädes resterar sökanden icke för henne här i staden påförda, till betalning förfallna utskylder.

Till härvarande utlänningsregister har sökanden och hennes båda barn bostadsanmälts under de adresser, som uppgivits i ansökan. Sökanden är sedan den 15.6.1951 arbetsanmäld som biträde hos Doris Valde-marsson, Kristinelundsvägen 16 a. Dottern Ruth Aspe har arbetsanmälts som vik. kontorsbiträde hos AB. Addo under tiden 14.6.1954-14.8.1954.

Nedannämnda personer här i staden ha hörts av kriminal-assistenten Janne Nilsson och uppgivit följande:

Reklamchefen Nils Melin, Sånekullavägen 38 f, telefon 654 88 (avsökanden åberopad referens): Han har känt sökanden och hennes familj sedan 1948 och umgås med dem. Sökanden är en bra människa, skötsam och omtyckt av sina bekanta. Barnen äro duktiga och väluppfostrade. På sommaren 1954 skaffade Melin en ferieanställning åt dottern Ruth på sin arbetsplats, A-B Addo. Hon skötte anställning^{-en}/till full belåtenhet.

Köpmannen Erik Valdemarsson, Kristinelundsvägen 16 a, telefon 675 55: Han känner sökanden sedan 10 år och är god vän med hela familjen. De bodde i samma trappa som Valdemarsson i många år och är förtjusande människor. Sökanden är sedan 15/6 1951 fast anställd som försäljerska hos Valdemarsson. Hon arbetar ungefär halva veckan och har en månadslön av 200 kronor.

Ingenjören Nils Söderling, Erikslustvägen 2 b, telefon 619 06: Han äger fastigheten Kristinelundsvägen 16, där sökanden och hennes familj bott i många år. Då han 1948 övertog fastigheten, var inget ofördelaktigt känt, och även senare skötte familjen sig utan anmärkning. De flyttade på sommaren 1950.

Byggmästaren Edvin Malmsjö, Lindeborgsvägen 97, telefon 824 14: Han äger fastigheten Carl Hillsgatan 13, där sökanden

och hennes barn hyra lägenhet sedan 1/6 1950. Sökanden är tyst och skötsam och betalar hyran punktligt. Även barnen sköter sig utan anmärkning.

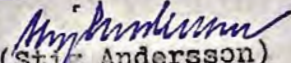
Personalkontoristen Bengt Berg, A-B Addo, telefon 93 40 50: Under tiden 14/6 - 14/8 1954 var Ruth Aspe anställd som praktikant (kontorsbiträde) hos bolaget. Hon skötte sig bra och slutade på egen begäran för att fortsätta sin skolgång.

Ämneslärarinnan, fröken Mimmi Hagberg, Borgarskolan, telefon 219 78: Hon förstår den klass, där Ruth Aspe åtnjuter undervisning. Ruth Aspe går tredje året i en 4-årig handelslinje och beräknas avlägga praktisk realexamen på sommaren 1956. Hon är begåvad och skötsam och kan rekommenderas till det bästa.

Sökanden och hennes barn äro okända i stadens socialregister och förekomma icke i PU, UM eller här tillgängliga danska och norska tidskrifter av enahanda innehåll som PU och ej heller i polisens här förda register över för brott och förseelser tilltalade eller straffade personer.

Malmö som ovan.

(F. Anderberg)

(Stig Andersson)